

## **Informácia o výsledkoch 30. konferencie zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy, 20. konferencie zmluvných strán Kjótskeho protokolu a 7. konferencie zmluvných strán Parížskej dohody, Belém, Brazília, 10. – 22. november 2025**

Základnými medzinárodnoprávnymi nástrojmi pre hľadanie globálnych riešení problematiky zmeny klímy je Rámcový dohovor Organizácie Spojených národov o zmene klímy (ďalej len „Dohovor“), Kjótsky protokol k Dohovoru (ďalej len „Protokol“) a Parížska dohoda.

Konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP), konferencia zmluvných strán Kjótskeho protokolu (CMP) a konferencia zmluvných strán Parížskej dohody (CMA) sú najvyššími rozhodovacími orgánmi Dohovoru, Protokolu a Parížskej dohody. Jednou z najdôležitejších úloh, ktoré plnia, je posudzovanie a konečné prijímanie rozhodnutí na plnenie cieľov a záväzkov krajín podľa Dohovoru, Protokolu a Parížskej dohody.

V dňoch 10. až 22. novembra 2025 prebiehali v brazílskom Beléme súbežne 30. konferencia zmluvných strán Rámcového dohovoru OSN o zmene klímy (COP30), 20. zasadnutie zmluvných strán Kjótskeho protokolu (CMP20), 63. zasadnutie podporného orgánu Dohovoru pre vedecké a technologické poradenstvo (SBSTA63), 63. zasadnutie podporného orgánu Dohovoru pre implementáciu (SBI63) a 7. zasadnutie zmluvných strán Parížskej dohody (CMA7). V ďalšom texte sa pod označením COP30 rozumie spoločná konferencia COP30, CMP20, SBSTA63, SBI63 a CMA7, pokiaľ nebude vyslovene uvedené inak.

Pod označením strany sa rozumejú krajiny, ktoré pristúpili aspoň k jednému z týchto medzinárodnoprávných nástrojov. Dohovor má 198 strán, Protokol 192 strán a Parížska dohoda 195 strán.

### ***Hlavné závery COP30***

Za hlavný výsledok COP30 možno označiť Politický balíček z Belému (Belém Political Package<sup>1</sup>), ktorý pozostáva z vyše 20 rozhodnutí a zahŕňa body agendy ako spravodlivá transformácia, Globálny cieľ pre adaptáciu, Mitigačný pracovný program, Globálne hodnotenie, články 9 a 2.1(c) Parížskej dohody a ďalšie.

Súčasťou balíčka je aj rozhodnutie s názvom „Globálne Mutirão<sup>2</sup>: Zjednotenie ľudstva v globálnej mobilizácii proti zmene klímy“, pri ktorom bolo dosiahnutie konsenzu najťažšie. Brazílske predsedníctvo sa prostredníctvom tohto rozhodnutia snažilo reagovať na sporné návrhy na nové samostatné body agendy. Niektoré rozvojové krajiny navrhovali nový bod zameraný na článok 9 Parížskej dohody (klimatické financovanie) a tiež bod k jednostranným obchodným opatreniam. Na druhej strane boli predložené návrhy týkajúce sa národne definovaných príspevkov a dvojročných správ o transparentnosti, ktoré by zabezpečili priestor na reflexiu a diskusiu o kolektívnej medzere v implementácii. Finálne rozhodnutie zriaďuje dvojročný pracovný program o klimatickom financovaní, vrátane článku 9.1 Parížskej dohody, v kontexte článku 9 ako celku. Výsledkom kompromisu je aj vznik Globálneho

---

<sup>1</sup> Všetky rozhodnutia COP30 sú dostupné na webovej stránke sekretariátu Dohovoru: <https://unfccc.int/>.

<sup>2</sup> *Mutirão* je koncept pôvodných obyvateľov Brazílie, ktorý znamená kolektívne úsilie.

implementačného akceleračného, ktorý sa zameria na medzeru v mitigačných politikách a podporí implementáciu národne definovaných príspevkov a národných adaptačných plánov. Rozhodnutie tiež ustanovuje, že sa zorganizujú podujatia na podporu medzinárodnej spolupráce v oblasti obchodu a to za účasti Svetovej obchodnej organizácie.

Pod drobnohľadom bolo zároveň rozhodnutie k indikátorom pre Globálny cieľ pre adaptáciu a rozhodnutie k Mitigačnému pracovnému programu. Počas záverečného plenárneho zasadnutia voči ich prijatiu vystúpili viaceré krajiny, čo viedlo k prerušeniu zasadnutia a ďalším konzultáciám. Problematickým bol záver procesu výberu adaptačných indikátorov a nezaraďovanie zmienky o fosílnych palivách do finálnych rozhodnutí. Rozhodnutia však boli prijaté v danom znení a prezident COP30 André Correa do Lago navrhol, aby strany diskutovali o sporných aspektoch aj na zasadnutí podporných orgánov v júni 2026.

Brazílske predsedníctvo tiež oznámilo, že v reakcii na nedostatok konsenzu pri otázke fosílnych palív a odlesňovania v prijatých rozhodnutiach vypracuje dve cestovné mapy: jednu o spravodlivom odklone od fosílnych palív a druhú o zastavení a zvrátení odlesňovania. Výsledky tejto práce budú oznámené na COP31.

Prijatie ostatných rozhodnutí nesprievádzali obdobné procedurálne problémy. Strany napríklad odsúhlasili spustenie Programu implementácie technológií, vznik Mechanizmu spravodlivej transformácie, pokračovanie práce na zosúladení finančných tokov (článok 2.1(c) Parížskej dohody), aktualizáciu pri ex ante vykazovaní klimatického financovania (článok 9.5 Parížskej dohody), ukončenie preskúmania Varšavského medzinárodného mechanizmu pre straty a škody, a ďalšie.

Zároveň sa vyriešil spor ohľadom predsedníckej krajiny COP31. Hostiteľom bude Turecko, no rokovania povedie Austrália. Strany tiež prijali ponuku Etiópie hostiť COP32 v roku 2027, čo bude po prvýkrát, keď sa rozhodovacie orgány Dohovoru, Protokolu a Parížskej dohody stretnú v jednej z najmenej rozvinutých krajín.

### ***Svetový summit lídrov***

V dňoch 6. – 7. novembra 2025 sa v Beléme konal klimatický summit hláv štátov a vlád s názvom Belémsky klimatický summit. Summity politických lídrov, ktoré sa v posledných rokoch stali pevnou súčasťou klimatických konferencií OSN, majú za cieľ vyslať politický signál z najvyššej úrovne vyjednávateľom, zainteresovaným aktérom a prostredníctvom médií aj verejnosti.

Prezident Brazílie Luiz Inácio Lula da Silva označil summit a nadväzujúci COP30 za okamih, keď sa má klimatická politika posunúť z roviny rečníctva na činy. Vyhlásil, že COP30 bude „COPom pravdy“.

António Guterres, generálny tajomník OSN, vo svojom príhovore počas summitu varoval, že nesplnenie ambicióznejšieho teplotného cieľa Parížskej dohody je „morálne zlyhanie a smrteľná nebanalita“.

António Costa, predseda Európskej rady, a Ursula von der Leyen, predsedníčka Európskej komisie, zdôraznili nový klimatický záväzok EÚ a odhodlanie podporovať rozvojové

a klimatickou zmenou najviac ohrozené krajiny. Pripomenuli, že EÚ je najväčším investorom do klimatických opatrení.

Svetového summitu lídrov sa za Slovensko zúčastnila mimoriadna a splnomocnená veľvyslankyňa Slovenskej republiky v Brazílii Katarína Tomková. Zdôraznila, že Slovensko patrí medzi krajiny EÚ s najnižšími emisiami v energetike, a v duchu spravodlivého a inkluzívneho prechodu vyzvala na globálnu solidaritu a konkrétne kroky spájajúce environmentálnu a sociálnu spravodlivosť.

Slovenská republika podporila niektoré dobrovoľné iniciatívy navrhované brazílskym predsedníctvom, konkrétne Belémsku deklaráciu o hlade, chudobe a klimatických opatreniach zameraných na človeka a Výzvu na akciu v oblasti integrovaného riadenia požiarov a odolnosti voči lesným požiarom.

### ***Detailné výsledky rokovaní***

Na COP30 prijali strany 56 rozhodnutí a tri rezolúcie k množstvu oblastí a otázok globálnej klimatickej politiky. Najzložitejšia bola dohoda na znení rozhodnutia „Globálne Mutirão“, keďže cieľom bolo vyriešiť, ako pristúpiť k témam, ktoré boli pre niektoré krajiny dôležité, no pre iné problematické.

Záverečné plenárne zasadnutie však bolo poznačené nezhodami pri prijímaní rozhodnutia k Mitigačnému pracovnému programu a rozhodnutia k indikátorom pre Globálny cieľ pre adaptáciu.

V nasledujúcom texte uvádzame detaily práve týchto troch rozhodnutí.

V rozhodnutí „Globálne Mutirão: Zjednotenie ľudstva v globálnej mobilizácii proti zmene klímy“ (dokument FCCC/PA/CMA/2025/L.24) strany Parížskej dohody okrem iného:

- so znepokojením pripomínajú, že uhlíkový rozpočet zodpovedajúci dosiahnutiu teplotného cieľa Parížskej dohody je v súčasnosti malý a rýchlo sa vyčerpáva;
- uznávajú, že obmedzenie globálneho otepľovania na 1,5 stupňa Celzia bez prekročenia tohto limitu alebo s obmedzeným prekročením vyžaduje hlboké, rýchle a trvalé zníženie globálnych emisií skleníkových plynov a dosiahnutie nulových čistých emisií oxidu uhličitého do roku 2050;
- uznávajú dôležitosť spravodlivosti a najlepších dostupných vedeckých poznatkov pre účinné klimatické opatrenia a tvorbu politík, ktoré poskytuje Medzivládny panel OSN pre zmenu klímy;
- potvrdzujú cieľ Parížskej dohody udržať nárast globálnej priemernej teploty výrazne pod 2 stupňami Celzia a usilovať sa o obmedzenie nárastu teploty na 1,5 stupňa Celzia nad hodnotami predindustriálneho obdobia;
- zdôrazňujú, že riziká a dôsledky zmeny klímy budú oveľa nižšie pri náraste teploty o 1,5 stupňa Celzia v porovnaní s 2 stupňami Celzia a opätovne vyjadrujú odhodlanie usilovať sa o obmedzenie nárastu teploty na 1,5 stupňa Celzia;
- uznávajú, že za posledné desaťročie bol dosiahnutý významný globálny pokrok, vrátane rýchleho rozvoja a klesajúcich nákladov technológií, rekordných úrovní globálnej

kapacity obnoviteľnej energie a investícií do čistej energie, a zdôrazňujú ekonomické a sociálne prínosy a príležitosti klimatických opatrení, vrátane hospodárskeho rastu, tvorby pracovných miest, zlepšeného prístupu k energii a energetickej bezpečnosti, ako aj zlepšenia verejného zdravia;

- uznávajú, že globálny prechod k nízkouhlíkovému a klimaticky odolnému rozvoju je nezvratný a predstavuje trend budúcnosti; a
- uznávajú potrebu výrazného zvýšenia finančnej podpory poskytovanej a mobilizovanej pre rozvojové krajiny na ambiciózne adaptačné a mitigačné opatrenia zamerané na dosiahnutie článku 2 Parížskej dohody, pričom berú na vedomie, že náklady nečinnosti by výrazne prevýšili náklady včasných a účinných klimatických opatrení.

Strany ďalej:

- uznávajú potrebu naliehavých opatrení a podpory na dosiahnutie hlbokého, rýchleho a trvalého zníženia emisií skleníkových plynov v súlade s trajektóriami, ktoré zodpovedajú 1,5-stupňovému cieľu, pričom berú na vedomie, že financovanie, budovanie kapacít a transfer technológií sú kľúčovými predpokladmi klimatických opatrení;
- vyzývajú strany, aby zlepšili svoje podmienky umožňujúce klimatické financovanie a to spôsobom určeným na národnej úrovni;
- uznávajú úsilie, ktoré vyvinulo predsedníctva COP30 pri spustení dobrovoľných iniciatív, a prácu subjektov, ktoré nie sú stranami, pri podpore krajín v implementácii ich národne definovaných príspevkov;
- rozhodujú o spustení Globálneho implementačného akcelératora, ktorý má urýchliť realizáciu opatrení všetkých aktérov so zámerom udržať cieľ 1,5 stupňa Celzia ako realizovateľný a podporovať krajiny pri implementácii ich národne definovaných príspevkov a národných adaptačných plánov;
- rozhodujú o spustení „Belémskej misie k 1,5 °C“, ktorá bude zameraná na podporu ambícií a realizáciu národne definovaných príspevkov a národných adaptačných plánov;
- rozhodujú o zvolaní ministerského okrúhleho stola na vysokej úrovni, ktorý zhodnotí implementáciu nového kolektívneho kvantifikovaného cieľa pre klimatické financovanie, vrátane kvantitatívnych a kvalitatívnych prvkov;
- potvrdzujú zdvojnásobenie financovania adaptácie, ktoré poskytujú rozvinuté krajiny, vyzývajú na úsilie toto financovanie do roku 2035 aspoň strojnásobiť a naliehavo žiadajú rozvinuté krajiny, aby zvýšili trajektóriu ich kolektívneho poskytovania klimatického financovania na adaptáciu pre rozvojové krajiny;
- rozhodujú o zriadení dvojročného pracovného programu o klimatickom financovaní, vrátane článku 9.1, v kontexte článku 9 ako celku;
- potvrdzujú, že strany by mali spolupracovať na podpore otvoreného medzinárodného ekonomického systému, ktorý by viedol k udržateľnému ekonomickému rastu a rozvoju vo všetkých krajinách, najmä v rozvojových, čím by sa im umožnilo lepšie riešiť

problémy zmeny klímy, a zároveň potvrdzujú, že opatrenia prijaté na boj proti zmene klímy, vrátane jednostranných, by nemali predstavovať prostriedok svojvoľnej alebo neodôvodnenej diskriminácie ani skrytého obmedzenia medzinárodného obchodu; a

- žiadajú SB64, SB66 a SB68, aby s účasťou strán a ďalších aktérov, vrátane Medzinárodného obchodného centra, konferencie OSN o obchode a rozvoji a Svetovej obchodnej organizácie, zvážili príležitosti, výzvy a bariéry súvisiace so zlepšením medzinárodnej spolupráce súvisiacej s úlohou obchodu; rozhodujú o výmene skúseností a názorov na súvisiace otázky na podujatí na vysokej úrovni v roku 2028 a žiadajú podporné orgány, aby predložili správu sumarizujúcu diskusie z tohto podujatia.

V rozhodnutí o Mitigačnom pracovnom programe (dokument FCCC/PA/CMA/2025/L.8) strany Parížskej dohody okrem iného:

- uznávajú význam najlepších dostupných vedeckých poznatkov pre účinné klimatické opatrenia a tvorbu politík a berú na vedomie hodnotenie Medzivládneho panelu OSN pre zmenu klímy, podľa ktorého budú dôsledky zmeny klímy oveľa nižšie pri náraste teploty o 1,5 stupňa Celzia v porovnaní s 2 stupňami Celzia;
- berú na vedomie Platformu pre prístupy nezaložené na trhu ako webovú platformu Dohovoru na zaznamenávanie a výmenu informácií o týchto prístupoch a vyzývajú strany, aby podľa potreby zvýšili využívanie mitigačných opatrení, na ktoré je zameraná platforma, pričom žiadajú SBSTA, aby zvážil spôsoby implementácie dodatočných funkcií platformy; a
- žiadajú sekretariát, aby pripravil technický dokument skúmajúci možnosti operacionalizácie dodatočných funkcií platformy na zváženie počas SBSTA64.

Rozhodnutie tiež berie na vedomie kľúčové zistenia, príležitosti, bariéry, realizovateľné riešenia, rozsah a hnacie sily zhrnuté v správe o pracovnom programe za rok 2025, vrátane:

- kritickej úlohy lesov pri ukladaní a pohlcovaní uhlíka a pri zvyšovaní odolnosti voči zmene klímy;
- potreby podpory pôvodných obyvateľov a miestnych komunít pri udržateľnom hospodárení a využívaní lesov, ako aj významu uznávania ich pozemkových práv a tradičných poznatkov;
- dôležitosti znižovania a riadenia odpadu a sociálnych aspektov nakladania s odpadom;
- spoločných prínosov znižovania, riadenia a prevencie odpadu a prístupov obehového hospodárstva;
- potenciálu inovácií v oblasti opätovného využitia, recyklácie a zberu odpadu; a
- dôležitosti medzinárodnej spolupráce a prístupu k prostriedkom implementácie na podporu úsilia o realizáciu mitigačných opatrení v lesnom a odpadovom sektore.

Rozhodnutie ďalej:

- zdôrazňuje, že riešenie elementov uvedených v správe za rok 2025 je dobrovoľné a môže byť vykonané prostredníctvom opatrení špecifických pre jednotlivé krajiny

vzhľadom na rôzne národné podmienky, medzinárodnú spoluprácu a mobilizáciu finančnej, technologickej a kapacitnej podpory pre rozvojové krajiny; a

- pripomína, že pracovný program bude pokračovať až do CMA8 s cieľom prijať rozhodnutie o jeho pokračovaní na tomto zasadnutí.

V rozhodnutí o Globálnom ciele pre adaptáciu (dokument FCCC/PA/CMA/2024/L.25) strany Parížskej dohody okrem iného:

- vyjadrili uznanie expertom, ktorí boli mobilizovaní na podporu technickej práce v rámci pracovného programu k indikátorom, rozhodli o ukončení programu a prijali zoznam 59 indikátorov uvedených v prílohe k rozhodnutiu, vrátane usmernení k ich rozčleneniu;
- zdôraznili, že indikátory sú okrem iného: dobrovoľné, nepredpisujúce a nevedúce k sankciám za nedodržanie, globálneho charakteru, nesmú byť použité ako podmienka pre rozvojové krajiny na prístup k adaptačnému financovaniu, a nevytvárajú nové finančné povinnosti alebo záväzky, ani zodpovednosť či kompenzáciu;
- pozvali strany, aby integrovali ciele a indikátory pod Globálnym cieľom pre adaptáciu do príslušných procesov vykazovania a plánovania;
- zdôrazňujú, že indikátory budú predstavovať zdroj vstupov pre Globálne hodnotenie;
- požiadali Adaptačný výbor, Konzultatívnu skupinu expertov a Skupinu expertov pre najmenej rozvinuté krajiny, aby poskytovali technické usmernenia a podporu stranám pri implementácii Globálneho cieľa pre adaptáciu a súvisiacom vykazovaní, vrátane vypracovania tabuľkových formátov;
- požiadali sekretariát, aby pripravil technický dokument o ďalšej operacionalizácii indikátorov na prerokovanie počas CMA8;
- požiadali podporné orgány, aby vykonali technickú prácu na zlepšení metadát a metodík pre indikátory, a požiadali Adaptačný výbor, Skupinu expertov pre najmenej rozvinuté krajiny a ďalšie príslušné orgány, aby sa na tejto činnosti podieľali;
- rozhodli, že sa zriadi dvojročný proces zosúladovania politík na základe skúseností strán s testovaním a implementáciou indikátorov a technickej práce na metadátach a metodikách, ktorý vykonajú podporné orgány s cieľom vypracovať usmernenia pre operacionalizáciu indikátorov;
- poskytli ďalšie usmernenia pre operacionalizáciu Adaptačnej cestovnej mapy z Baku, vrátane uskutočnenia dvoch workshopov ročne, ktoré zorganizujú predsedovia podporných orgánov v období 2026 – 2028;
- rozhodli, že indikátory sa preskúmajú po druhom Globálnom hodnotení v roku 2029, pričom rámec pre toto preskúmanie vypracujú podporné orgány v rokoch 2026 – 2027.

## ***Záver***

COP30 bol výnimočný z viacerých hľadísk. Konal sa desať rokov od prijatia Parížskej dohody, ktorá predstavovala zásadnú zmenu pre nastavenie medzinárodného klimatického režimu. Zároveň sa konal v krajine, ktorá hostila Summit Zeme v roku 1992, na ktorom vznikol Rámcový dohovor OSN o zmene klímy. Delegáti COP30 navyše rokovali v blízkosti

brazílskeho Amazonského pralesa, čím sa podčiarkla dôležitosť biodiverzity, lesných ekosystémov a pôvodných obyvateľov.

Nasledujúca konferencia s označením COP31 sa bude v roku 2026 konať v tureckej Antalyi, pričom sa o predsedníctvo uchádzala aj Austrália, ktorá chcela zdôrazniť úlohu a dôsledky zmeny klímy na tichomorské ostrovy. Kompromis medzi týmito dvomi krajinami pozostáva z rozdelenia rolí, kde Turecko bude predsedníckou krajinou a Austrália povedie rokovania. Otázkou zostáva, či takéto nastavenie neprinesie do procesu tvorby globálnej klimatickej politiky ďalšiu úroveň komplexnosti a potenciálnych nezhôd.

Parížska kniha pravidiel a s ňou aj medzinárodný klimatický režim je od COP29 sfinalizovaný a nastavený. Nasledujúce medzinárodné klimatické konferencie by sa v prevažnej miere mali venovať implementácii. V nadchádzajúcom období bude dôležité, aby krajiny, ktoré tak ešte neurobili, predložili svoje národne definované príspevky, tzn. nové klimatické záväzky, ktoré globálne spoločenstvo priblížia k plneniu cieľov Parížskej dohody. Zmena klímy postupuje - rok 2024 bol potvrdený ako najteplejší rok v histórii, s približne 1,55 stupňa Celzia nad predindustriálnou úrovňou.

Pre Slovenskú republiku je potrebné naďalej sledovať vývoj rokovaní o globálnej klimatickej politike a aktívne sa do nich zapájať, ako aj participovať na tvorbe klimatickej politiky EÚ a práci v expertných štruktúrach medzivládnych organizácií ako napríklad OECD. Nemenej dôležitou je aj tvorba a implementácia národnej klimatickej politiky s cieľom plnenia záväzkov vyplývajúcich z Parížskej dohody a prispievania ku globálnemu boju proti zmene klímy.